

ŞEKAVETTEN ŞEHADETE

KEMERLİ KATIRCIOĞLU MEHMET PAŞA

Hayati KUZUCU

Yazarından izin alınmadan hiç bir şekilde yayınlanamaz

Anadolu'da bulunan diğer Kemerler ile karıştırmamak amacıyla Osmanlı döneminde Kemer kazası, Hamit Sancağına tabi olmasına bağlı olarak hep, Kemer-i Hamid şekline adlandırılmıştır. 1567-1568 'e kadar Gölhisar Kazasına bağlı iken ayrılarak Kemer -i Hamid adıyla kaza yapılmıştır. Katırcıoğlu'nun ailesi de bu civarda Kemeroğulları diye tanınan ve Türkmen Salur boyuna mensup tımarlı sipahi sülalsindendir. Önce harami iken sonra vezirliğe kadar yükselen Katırcıoğlu Mehmet Paşa hakkında en geniş ve en doğru bilgileri tarihçi Naima vermiştir.**Katırcıoğulları** sülalesi daha sonraki yüzyıllarda da Kemer de varlıklarını sürdürmüşler² Katırcıoğlu Mehmet'in 1669 yılında şehadetinden yaklaşık elli yıl sonra , tarih sahnesine tekrar çıkmışlardır. Büyük ihtimalle yeğenleri olan Katırcıoğlu Ahmet ,Mustafa ve Yusuf amcaları gibi bir çok eşkiyalık hareketinde bulunup³1737 de Osmanlı devletini uzun süre meşgul eden Sarıbeyoğlu isyanına,bölükbaşları olarak katılmışlardır. İsyân bastırıldıktan sonra Kütahya yakınlarında saraydan af istemişler sonuçta affedilerek akabinde Kemer ayanlığına getirilmişlerdir⁴.Osmanlı Devleti Ahmet Ağa'dan , 1747'de Hamit Sancağı'ndan beş yüz süvari asker toplama ve topladığı askerle de savaşa katılmasını emretmiştir⁵. Bu tür vazifeler Ahmet Ağa'dan sık sık talep edilmiştir. Ahmet 'den sonra kardeşi Katırcıoğlu Mustafa , Kemer ayanı yapılmış ve bölgede bir çok eşkiya takibine katılmıştır.¹⁸⁰⁵ senesinde Burdur'a gelip misafir edilen Kemer ayanının Gümüş Ağa adında bir kişi olduğunu belirtelim. 1826 yılında Kemer ayanı olan Ali Bey'in söz konusu aileden mi yoksa başka bir ailden mi olduğunu net olarak bilemiyoruz⁶.1829 yılında bu aileden Kemer ayanı başka bir Katırcıoğlu Mustafa Ağa, topladığı büyük miktarda ki vergi parasını devlete

1 İsmet Parmaksızoğlu,Katırcıoğlu.Türk Ansiklopedisi.Cilt 21.Sayfa 400-4001.Ankara 1971

2 Bu gün bile şöhretleri Antalya yörükleri arasında yaşamaktadır.Onların Kemer ile Antalya sınır yaylalarının ele geçirilmesi hususunda yaptıkları kavgaları çeşitli şekillerde anlatılmaktadır.

3 Başbakanlık Osmanlı Arşivi.Mühimme defteri 143.Sayfa:128:Aydın Muhassılı Polad Ahmed'e Hüküm ki.Türkemiş Mukatası Voyvodası Voyvodası Burdur dan Mahmud zide mektup ...arızahali gönderip mukatai mezbure ...tabi yedi kaza sakini ulema sulaha ve reaya ...bilcümle ...Karağaç Kazasına (Acıpayam) tabi Kızılhisar(Serinhisar) nam karyeden..eşkiyadan Veli Mehmet ve Acıpayam Karyesinden ..oğlu ve Bekir ... Gölhisar ı Hamit kazasından Şeyh Hüseyin oğlu Hasan bölükbaşlarından Satılmış ve Veli Bey ve Kemer i Hamit Bebekler Karyesinde Katırcıoğlu Ahmet karındaşlarından Mustafa ve ..çekmez Ahmet nam şakiler kendü hallerinde durmayıp her biri bir tarafa eşkiyalarla yetmiş yüz kadar eşkiyayı başlarına cem edüp (Hicri 1150 Miladi 1737)

4 BOA.Mühimme defteri 145.Sayfa 299

5 BOA.C.As.14712. İstanbuldan gelen söz konusu emir de önceden verilen emirle Kemerli Hamit ayanı Katırcıozade Seyyit Akmet Ağa'nın Hamit Sancağından toplayacağı beş yüz süvari ve Kütahya Mütesselliminin de bin süvari ile savaşa katılması isteği iptal oluyordu.

6 Burdur Şeriye Sicili 204/7.Sayf.179-180

ödemedi Dalaman'a firar etmiş takibince affı için müracaat ettiğinden af olarak sürgüne gönderilmiştir⁷.Ancak çocukları ,Mustafa Ağa'nın yaşlı olmasından dolayısıyla sürgün cezasının kaldırılması yolunda müracaatta bulunmuşlar Mahkeme sonunda Burdur'da ikamet zorunluluğu ile af olunmuştu. Yine bu aileden Katırcioğlu Salih Ağa(Mustafa Ağa'nın oğlu) ve Hacı Mehmet 1791 yılında Moskof savaşına 150 kişilik Kemer süvarisiyle çağrılmıştır⁸.Salih Ağa'nın,1840-1842 yılında yazımı yapılan Kemer(Bebekler Karyesi) Temettuat defterinde mal varlığı kaydı mevcuttur⁹. Defter de Katırcioğlu Salih Ağa tüccar olarak anılmaktadır.1836 Yılında ayanlığın kaldırılması Katırcioğullarına güç kaybettirdi ama onlar için asıl tehlike ;19. yüzyılda Kemer çevresinde seslerini duyurmaya başlayan ve Eşen Çiftliği sahibi (Bu çiftliğe Alaman Çitfliği de denir) Alaman Ağalardı (Alaman ;Karaman,Gökmen gibi Türkler tarafından özel isim olarak kullanılmıştır).Nitekim Hicri 995 Miladi 1587 tarihli Hamit Sancağı 0626 tapu tahrir defterindeki bir kayıttan Nahiye i Kemer'e bağlı Bebekler Köyün de Alaman adında bir müsellemin(savaşa giden atlı asker) yaşadığı anlaşılmaktadır¹⁰.Aynı defterden Alaman adını taşıyan çok sayıda kişinin varlığını tespit etmek mümkündür.Gerek 15.yüzyıl ve gerekse 16.yüzyılın ilk yarısı ile ilgili yazılan Tapu Tahrir defterlerinde bu ismi taşıyan kişilerin görülmeyişinin sebebi bizce 16.yüzyılın ikinci yarısında bölgeye iskan olan başka yerlerden gelmiş Türkmenlerle bağlantılıdır.20. yüzyıl başlarından başlayarak ikinci yarısına kadar Muğla Fethiye yöresinin ünlü simalarından birisi de Alaman Ağa adını taşıyordu.

Alaman Ağalar,zamanla Katırcioğulları'na rakip olmaya başlamışlardır.Gittikçe güçlenen Alaman Ağalar, bir gün Katırcioğulları'nın buğday ambarlarını yakmışlar ,bunun yanında diğer mallarına da zararlar vermişlerdir. Bu felaket ,onları iyice zayıflatmış; ocakları sönmeye yüz tutmuştur¹¹. Aile Kemer'i terk ederek Burdur'a göç etmiş, bildiğimiz kadarıyla bir kısmı buradan da başka yerlere giderek memleketi terk etmişlerdir. Kalanlar ve gidenlerin, geçmişlerinden ötürü zarar görmemek için kimliklerini sakladıkları hep ifade edilmektedir. Halen bu aileden ki çoğu Katırcioğlu Mehmet Paşa'nın ahfadı olmak üzere Türkiye'nin birçok yerinde İstanbul ¹²,Ankara ,Kayseri gibi illerde yaşamaktadır. Bu ailelerden bir kısmı soyadı olarak Katırcioğlu 'nu aldıkları görülürken, Burdur 'da kalanların hangi soyadını aldıklarını maalesef tespit edemedik.

7 BOA.M.d 246./ 237(Kemer naibi ve Türkemiş Voyvodası Arif Arif Ağa mecedehuya...)

8 BOA.C.Ad.41(Maalesef bu belge çok tahrip olmuş okunamaz haledir.)

9 BOA. Ml.Vrd.Tmt .10200.Say.14

10 BOA.TT.d.0626.Sayf.228(Bu defterde Kemer köylerinde Alaman adını taşıyan çok sayıda kişiyi görüyoruz

11 Halen kemer de bu ailenin han hamam,halkın saray dedikleri yıkıntılar hatta zindanlarının yerleri bilinmektedir.Kemer'in Saray Mahallesi Katırcioğulları'nın konaklarının bulunduğu yer olması dolayısıyla bu ismi almıştır.

12 Katırcioğlu Mehmet Paşa'nın torunlarından olup İstanbulda oturan yaşlıca bir kişi 1963 veya 1964 'te Ramazan ayında bir kış günü ata yurduunu görmek için Burdur'a gelir .Ancak mevsim kıştır.İhtiyara Kemer'e gitmesinin (ki o yıllarda ulaşım hakikaten zordu) güç olduğu anlatılır ve Kemer'e gitmeden caydırılır.O da bol miktar da muz larak iftar vakti camide dağıtılmasını rica edip gönderilmesini sağlar ve geri döner .Camide bir iftar vakti muzlar cemaate dağıtılmıştır.

Asıl adı Şah Mehmet olan Katırcıoğlu Mehmet Paşa , 1601 yılında Burdur'un Kemer ilçesinde doğmuştur¹³. Tarihçi Naima onun Kemer Türkmenlerinden olduğunu yazar¹⁴ Kemer ilçe merkezinin eski adı Bebekler Köyü'dür. Kemer ,on beşinci ve on altıncı yüzyıllarda bir çiftlik iken ¹⁵ onaltıncı yüzyılın son çeyreğinde oluşturulan Kemer-i Hamit kazasına ismini vermiştir. Zaten o ara da Kemer çiftliği Bebekler Karyesine(Köyü) dahil olmuştur. Katırcıoğlu Mehmet ;daha küçük yaşlardan itibaren silâhşorluktaki mahareti, cesareti ve gözü pekliğiyle etrafta ün yapmıştı. Onun hakkında bilgi veren tarihçilerimiz, kendisinden bahseden eski kaynaklardaki "Kemer-i Hamit'tendir" ibaresine bakarak Ispartalı olduğunu yazarlar . Hatta babasının katırları ile vilayetler arası nakliyatçılık yapması sebebiyle ona Katırcıoğlu lakabının verildiğini anlatırlar. Katırcıoğlu hakkında uydurulan gerçekle de pek alakası olmayan onun bir ara Isparta mütesellimiyle halk arasındaki anlaşmazlıkları hal etmek işine soyunduğunu ama, hapsedildiğini ve halkın onu kurtardığı sonraları Isparta'nın önemli ayanlarından biri olduğu hikayesidir¹⁶.Ancak babasının adının Ahmet olması ve katırlarla kervan çalıştırdığının dışındakiler doğru değildir. Tımarlı bir sipahi olup; on altıncı ve on yedinci yüzyıl da genellikle tüm imparatorlukta görülen ve dirlikleri ellerinden alınan ve yüzden celali olmuş bir çok sipahi gibi Türkmen'dir. Kemer çevresinde çok sayıda sipahinin varlığını sipahi yoklama defterlerinden anlamak mümkündür.Küçük bir bölge olduğu halde 18.yüzyılda savaşa çağrılan süvari asker sayılarına baktığımız zaman Kemer diğer yerlere göre oldukça yüksek sayıda süvari ile bu seferlere katılmıştır. Celaliler'in türemesinin baş nedenlerinden biri de devşirme ocakları ile Sipahi ocaklarının iktidar kavgasıdır. Bu kavga devşirme takımı ile daha milli bir gücün tarihimiz boyunca hep var olan mücadelesinden başka bir şey değildir¹⁷.Tüm Anadolu'yu kasıp kavurmuş ve harabeye çevirmiş olan Celali isyanları korkunç sosyal çalkantılara da sebep olmuştu. Sultan Deli İbrahim, 1648'in 18Ağustos'unda öldürüldükten sonra 28 Ekim 1648'de Sultanahmet Meydanında sipahi ayaklanması meydana gelmiştir. Sultan Deli İbrahim zamanında büyük güç kazanan devşirme takımı ve onun silahlı güçleri, Sipahi Ocaklarını toptan imha hareketine girişmişler ve binlerce

---

13 Fahrettin ÖZTOPRAK, Katırcıoğlu Mehmet Paşa .Sayı 244 Nisan 2007.Sayf.42-43

14 Naima Tarihi(Çeviren Zuhuri Danışman) Cilt 4.Sayf. 1916. istanbul-1968

15 BOA.438 Numaralı Muhasebe Vilayeti Anadolu Defteri.Sayf. 255

16 Turan DAĞLIOĞLU , Nuri KATIRCIOĞLU Katırcı Oğlu, Ün, Dergisi Cilt: III, Sayı.22-23-34,25-26-27 seri yazı. Katırcıoğlunu yerleştirmek için Isparta da yayınlanan Ün dergisinde yazılan T.Dağlıoğlu n.Katırcıoğlu'nun bu hikayesi daha sonraları konu ile ilgilenen herkese kaynak olmuştur. Ün Dergisinin bir çok sayısında son derece ciddi araştırmalar yayınlanmış tarihi bir çok belge ilk defa gün yüzüne çıkarılmıştır .Bu bakımdan son derece önemli bir görevi yerine getirdiğini belirtmek hakkı teslim etmektir .Ne varki Katırcıoğlunu yerleştirmek için yapılan ve hiçbir kaynağa dayanmayan bizce başka bir Katırcıoğlu ilgili olabilecek bazı rivayetleri Kemerli Katırcıoğlu'nun hayatıyla birleştirmek bir çok yanlışla yol açmış ve açmaya devam etmektedir.Esasen bu rivayetin Isparta'nın eski ailelerinden olan Katırcıoğulları'na mensup bir kişi olan Nuri Katırcıoğlu'nun aile geçmişinden intikal ettiğini düşünmek yerinde olacaktır.Ancak bu ailenin Mehmet Paşa'nın soyundan mı yoksa daha sonra Kemer taraflarındaki bazı olaylar sonunda Isparta'ya göç eden bir koldan mı geldiğini -veya hiçbir ilgileri de olmayabilir - bu gün için bilmek güç gözükmektedir.Yakın tarihimizin büyük siması merhum Alparslan Türkeş'in ilk eşi Muzaffer Türkeş'te sözünü ettiğimiz Isparta Katırcıoğulları ailesindedir.

17 Prof .Dr.Orhan TÜRKDOĞAN,Osmanlıdan GünümüzeTürk Toplum Yapısı.Sayf.234.İstanbul-2008

sipahiyi yok ederek iktidarı ele geçirmişlerdir.İşte bu zincirleme olaylar zamanında ve önceden sipahiler ,devşirme idarecilerin zulümleri ve haksızlıklarına uğramışlar;haklarını arama yollarından en etkilisi de dağa çıkma şeklinde tezahür etmiştir.İlk zamanlar bir açıdan hak arama amacıyla olan bu hareketler zamanla Anadolu halkını tam bir soygun katliam şekline dönüşmüştür.Halkın can mal ırz güvenliği ortadan kalkmış köyler boşalmış ve ülke bir harabeye dönmüştür.Daha Kanuni devrinde başlayan bu hareketler, on altıncı yüzyılın özellikle ilk yarısında zirveye ulaşmıştır.Bu tür hareketlerin sıklıkla görüldüğü yerlerden birisi de Hamit Sancağıdır.Bu Sancak'ta Ispartalı Neslioğlu,Kara Haydar onun oğlu Kara Haydaroğlu Burdur ve çevresinde Kınalıoğlu Mustafa ,Derviş Nazar , Akyakalıoğlu Bekir,KaraCaferoğlu.Hatta bunlardan Gölhisar ,Tefenni taraflarında eşkiyalık yapan Kara Cafer oğlu , 1668 yılında Katırcıoğlu'nun Kemer taraflarında ki çiftliğine zarar vermiştir¹⁸.

1645 yılında yol kesip kervanları soymakla meşgul olan Kara Haydar ,Uluborlu'da ortaya çıkmıştı. Birgün Uluborlu'da Veli Baba Tekkesi'nde gece vakti öldürülür. Oğlu Mehmet babasının intikamını almak için dağa çıkar Söğüt Dağlarını mekan tutunur.

Katırcıoğlu da bu eşkiyaya katılır. Karahaydaoğlu'ndan 7 yaş kadar büyük olmasına rağmen onun emrine girmiş, en önde gelen adamı olmuştur,1648 'de üzerlerine gönderilen Anadolu Beylerbeyi Küçükçavuş Ahmet Paşa'yı Sandıklı Ovası'nda bozguna uğratmış ve ve Katırcıoğlu tarafından katledilmişti. Sonra Abaza Hasan Ağa tarafından bir gece alem yaparlarken basıldılar. Karahaydaroğlu Mehmet yakalanıp idam edildi, Katırcıoğlu Mehmet adamlarından bir çoğu ile kaçıp kurtularak Celaliğe devam etti. Yanında kendisine katılan en yakın adamlarından Burdur Akyaka köyünden Bekir' de vardı¹⁹1649 yılın da Çay kasabasını bastı ve Akşehirli'leri de tehdit etti. Hamid sancağını yöneten Topal Mehmet Paşa, Katırcı Oğlu'nu bertaraf etmek üzere görevlendirilir. 1200 kişilik askeriyle Kaşıklı önünde Katırcı Oğlu'yla karşılaşır. Katırcı Oğlu Mehmet'in ise 700 levendi mevcuttur. Paşa bozguna uğrar kaçar ancak Karacören 'de tekrar bir baskın yer güçlkle Seydişehir'i'ne sığınır.

1648 yılında ayaklanmada katledilen sipahilerin kanını dava edip ayaklanan Gürcü Nebi'ye katıldı.Gürcü Nebi , Katırcıoğlu Mehmet ve diğer bir celali reisi Kazaz Ahmet'le birlikte Üsküdar'a yakın Bulgurlu'ya kadar geldi.

Kara Murat Paşa'nın başında bulunduğu Osmanlı ordusuyla. 7 Temmuz 1649'da muharebe başladı. Katırcıoğlu Mehmet ,Osmanlı pişdarını mağlup etmiş olmasına rağmen, Gürcü Nebi'nin Osmanlı'nın ana kuvvetleriyle vuruşmadan çekilmesiyle kazanılmış bir savaş kaybedildi. Kalan adamları ile Gürcü Abdünnebi Niğde'ye, Kazaz Ahmet Akşehir'e, Katırcıoğlu Mehmet Bey Söğüt dağına

çekildi. Bu ara İzmit'ten geçerken Mudurnu yakınlarında Adapazarı kasabasını talan eder ve halka inanılmaz bir zulümler yapar .

Katırcıoğlu Mehmet, dağlarda dolaşmaktan bıkmış Celaliliğin sonu olmadığını ve başına geleceklere anlamıştı. Çay kasabasına yerleşmiş ve kasabanın ileri gelen eşraflarından biri olmuş eski yeniçeri ocak ağalarından İsa Ağa'nın çiftliğini basıp "Ya beni affettirirsin ya da hanümanını yakar , Acem'e (İran) kaçırım diye haber gönderdi. Ve ondan affedilmesine aracı olmasını istedi. Eski bir yeniçeri Ağası olan İsa Ağa, eski ocak ağalarından Sadrazam Kara Murat Paşa'ya adamlar göndererek Katırcıoğlu Mehmet'i affettirirdi20 İstanbul'a gelen Katırcıoğlu Mehmet ,Dördüncü Mehmet tarafından da kabul edildi . Kendisinin yanı sıra on sekiz kadar adamı da bölük sipahiliği ile af edilmiştir. Ona Beyşehir sancakbeyliği verildi21. Katırcıoğlu Mehmet, işlerinin görülmesi için Beyşehir'e bir mütesellim gönderip kendi İstanbul'da kaldı . Sadrazam Kara Murat Paşayla yakınlık kurdu . Köprülü Mehmet Paşa'nın maiyetine girip onun bir çeşit terbiyesinden geçti .Bu arada idareye hakim ocak ağaları ile de yakın temas içindeydi. Çok geçmedi üç tuğla Karaman Beylerbeyliği'ne tayin edildi.1651 yılında isyan halindeki Abaza Hasan'ı tenkil vazifesi de verildi. Katırcıoğlu Mehmet Paşa, İpşir Mustafa Paşa'nın desteğini alan Abaza Hasan'a Aksaray civarında yenildi ,Konya kalesine kapanmak zorunda kaldı . Bu ara bazı ayak oyunları ile Karaman valiliğinden Şehrizor valiliğine tayin edildi ama, o gitmedi ve Konya'da kalarak, İpşir Mustafa Paşa'ya karşı hazırlığa koyuldu. 3 Eylül 1651'de ocak ağalarının saltanatına son verildi böylece Katırcıoğlu merkezdeki hamilerini kaybetti. Diğer sonucu isyankar İpşir Mustafa Paşa'nı affı ve Halep valiliğine tayini şeklinde ortaya çıktı. Paşaya bu vazifesine giderken Konya'ya uğrayıp Katırcıoğlu Mehmet Paşa'nın işini bitirmesi söylendi. İşler umulduğu gitmedi ve Katırcıoğlu badireyi Kara Murat Paşa sayesinde atlattı. Eskiden beri arasının açık olduğu İpşir Mustafa Paşa 28 Ekim 1654'te sadrazam oldu. Bir ara Silifke sancakbeyliği verildi. Yeniden Karaman valiliğine getirildi. Karaman valisi iken 1655'te şikayetler sonucunda Katırcıoğlu Mehmet Paşa, Hamit Sancakbeyliğine gönderildi22.Zurnazen Mustafa Paşa emrinde, 1655 yılında donanma ile Osmanlı Devleti'nin o sıralar en büyük galesi olan ve yıllardır fethi için uğraşılan Girit'e memur edildi. Çanakkale Boğazı geçildikten sonra Venedik donanması ile meydana gelen harpte Katırcıoğlu

---

19 Burdur Akayaka köyü.Bu köy ve Suludere köylüleri bu yüzden ötürü devlet tarafından epeyce takibe uğramışlardır.

20 Naima ,a.g.e 1984

21 Katırcıoğlu daha sonra huzura nasıl çıktığını anlatırken " saadetli hünkârımın kara kara gözlerini gördüğüm gibi ödüm sıda yazdı. Paşa düş didi. Yüzüm üstüne düştüm. Emme düş demese hemen düşmeğe durub yıkılırdum. Allah Hünkârımın yaşın uzun eylestün deyu dua ettim."dediğini kaydeden tarihçi Naima Burdur Türkmen ağzının farkına varmadan ilk kaydını yapmıştır. Naima, C: IV, s. 458.

22 Eşi ölmüş bir sipahi kadını zorla bir adamına nikahlamıştı.

Mehmet Paşa, kahramanca savaşta büyük yararlıklar gösterdi²³. Dördüncü Mehmet tarafından takdir edildi.

Katırcıoğlu Mehmet Paşa, Girit savaşlarında Girit serdarı Deli Hüseyin Paşa'ya büyük yardımlarda bulundu. 1657 yılının Ocak ayındaki Venediklilerin yirmi bin kişilik karşı saldırısını büyük bir cesaretle başarısız kıldı. Devşirme takımının ve özellikle Köprülü Mehmet Paşa'nın düzeniyle Türk tarihinin büyük kahramanlarından Gazi Deli Hüseyin Paşa'nın Girit'ten İstanbul'a davet edilip ve iki gün Yedikule zindanlarında tutulup haksız yere idamından sonra, Girit serdarı tayin edilen Tavukçu Mustafa Paşa'nın idaresinde Venediklilere karşı çarpışmalara devam etti. Eskiden beri arkadaş olduğu Fazıl Ahmet Paşa ile Nemçe seferine gitti. Ardından Girit'e Serdar olan Fazıl Ahmet Paşa'nın ile 8000 atlısıyla tekrar Girit'e döndü. 21 Eylül 1667'de Kandiye kuşatmasındaki yararlılıkları nedeniyle Anadolu beylerbeyliğine getirildi. Büyük asker kayıplarına yol açan Kandiye kuşatması bir türlü bitmiyordu. Bu kale önünde Kandiye'ye imdada gelen Fransız kuvvetlerinin Duc de beaufort komutasında yaptığı huruç hareketinde metris savaşlarında 21 ağustos 1668 salı günü Deli Mahmut Paşa ile birlikte şehit olmuştur²⁴.

Onun şehadeti müellifi bilinmeyen "Cezirei Girit Tarihi" adındaki yazma eser de şöyle anlatılmaktadır.

" Ehl-i islâmın meterisleri basdıklarında guzât-ı müslimîn gayret semât kâfiri hâksârın ile mukâbil olub seyrâna durub ve üç sa'at kadar mukâtele harb ü cenk olundukda küffâr-ı hâksâr mukâvemetde 'âciz kaldılar ve ehl-i islâmın karşı cenk etmeğe kuvvetleri olmadıklarında firâr idüb guzât-ı müslimîn dahi arkalarından ayrılmayub tâki kal'a kurbünde getirünceye kadar kılıc urdılar şöyleki dil ile vasf kâbil değildir ve ol cenkde yigirmi otuz kelle kesüb ve bir mikdârı esir idüb huzûr-ı sadr-ı a'zama getürdiler in'âm-ı ihsâna nâ'il olub şâd oldılar izn-i canib-i mâh-ı mezkûrun on dördüncü günde nısfü'l-leylde iki bin hırvat kâfirine kal'adan taşra çıkub ve Mehmed Paşa olduğu meterize hücûm idüb ehl-i islâm çoğu uykuya varmış iken 'an karib kâfir meterize basub ve guzât-ı müslimîn hazır olub seyrâne cenk idüb sabahın sa'at üçüne kadar cenk idüb ve küffâr-ı hâksâr guzât-ı müslimîne mukâvemetde 'âciz olub firâr eylediler ancak canib-i mücâhidinden ve Anadolu kolundan çok hasarât oldu evvelâ Anadolu beğlerbeğisi Katırcıoğlu Mehmed Paşa ve sadr-ı a'zam sekbanlarından birkaç nefer ve iki sipâhi ve serdengecdiler ağası ve bir iki yeniçeri odabaşısı ve serçeşme Veli ağa ve sâ'ir esnâf-ı askerden vâfir kimesneler şehid oldılar ve taraf-ı küffârdan dahi yetmiş nefer ve beğlerzâdelerinden

sekiz dâne mord olub ve piyâde kapudanı iki dânesi helâk olub kafir kahr ü makhûr olundılar”

Katırcıoğlu Mehmet Paşa şakiliken (Eşkiyalıktan) şehadete ulaşmış benzerleri gibi şurada burada helak olup gitmemiştir . Kendisini yakından tanıdığı anlaşılın bir Osmanlı tarihçisi onu şöyle anlatıyor:Katırcı Mehmet , gayet bahadır bir kişi olduğundan Murat Paşa eman ile getirtip kendisine Sancak verdi.Sonra ,bahadırılığı nedeniyle korunması uğruna düşman ile savaşa gönderildi²⁵.” Paşa cirit oyunun da emsalsizdi Oynadığı cirit'i bütün devlet ricali seyretmeye koşardı²⁶. Naima'nın deyimiyle “Gayet kaba Türk olmakla ” beraber (!) zekâ, dirayet ve iyi niyetiyle daha sonra devlet nizamının koruyucusu bir vezir olarak ün yapmış dikkate değer bir kişiliktir. Konuştuğu memleket lisanını yani öz Türkçeyi anlamayan İstanbul Enderun efendileri onu “ Türkçe bilmez bir Türk idi ²⁷”gibi sözlerle anlatmaları kültür tarihimizin ayrı bir inceleme konusudur.

Mehmet Paşa'nın iki oğlu olduğu ve oğullarından İbrahim Bey 'in 1672 yılında Balıkesir Mutasarrıfı olmuştur.Diğer oğlu ise kendisiyle adı taşıyan Mehmet Paşa 'dır.Babası gibi isyan etmiş beylerbeylik payesi verilerek af edildiyse de tekrar harekete geçmiş başarılı olamamış ve kaçarak saklandığı yerde 1689'da ölmüştür²⁸.

24Türk Ansiklopedisi.Sayf.401

25 Mehmet Halife ,Tarihi Gilmani.(Sadeleştirilen Kamil Su) .Sayf.36.İstanbul -1976

26 Ord.Prof.İ.Hakkı UZUNÇARŞILI, Büyük Osmanlı Tarihi.3.Cilt,Sayf.314

Kemer çevresinde cirit oynama yakın tarihlere kadar sürmüş bölgenin ünlü ciritçileri bu gün dahi hatırlanmaktadır.Eski eser toplayıcıları tarafından yöreden toplanan çok sayıdaki güzel eski cirit sopaları turizm işletmecilerine satıldığına şahit olduk.

27 Naima,a.g.e 1985

28 Mehmed SÜREYYA,Sicill-i Osmani.Cilt 4.sayfa 1059-1060.istanbul.-1986

